

zpracujeme „Plán TATZ operace (boje)“. Práce na Plánu TATZ zahajujeme již s přípravou rozhodnutí náčelníka TAS armády (ZVT divize). Základní opatření plánu TATZ v průběhu operace (boje) musíme zdůvodnit kalkulacemi z hlediska možnosti jejich realizace silami a prostředky TATZ. Pro všechna opatření musíme jednoznačně určit odpovědnost za splnění jednotlivých úkolů jak pro vlastní prostředky, tak i pro přidělené prostředky nadřízeného.

Plán TATZ zpracujeme graficky na mapě, potřebné výpočty a vysvětlivky dáme ve formě tabulek jako přílohou část k Plánu TATZ. K podrobným propočtům, které zabezpečují přijetí záměrů a návrhů na neefektivnější použití prostředků TATZ, využijeme prostředků mechanizace a automatizace.

Závěrem chceme zdůraznit, že obsah a metodu činnosti náčelníka TAS armády

(ZVT divize) při přípravě i vedení operace (boje) v soudobých podmínkách ovlivňuje celá řada faktorů a podmínek, které kladou vysoké nároky a požadavky na řídicí i výkonné složky při plánování, organizování a řízení TATZ.

Jedním z důležitých vlivů je čas. Optimální a zdůvodněné rozhodnutí, které v maximální míře bude odpovídat konkrétní situaci, musí být co nejdříve doručeno vykonavatelům. Obdobným způsobem jako velitel a štáb i ZVT (odborný náčelník) řeší svoji činnost podle předem zpracované metodiky práce, která optimalizuje jeho činnost i činnost přímých podřízených v návaznosti na celkový proces velení. Důležitým prvkem optimalizačního procesu je i maximální využívání prostředků střední a velké mechanizace a automatizace, které zabezpečují racionalizování kritických činností podle metodiky práce.

Katedra výzbroje a střelby

■ NÁČELNÍKA A ODDĚLENÍ VÝZBROJNÍ SLUŽBY

Nepřetržitost vedení operací vyžaduje, aby úkoly výzbrojního zabezpečení byly plněny v souladu s bojovými úkoly vojsk tak, aby tato mohla přejít k plnění dalších úkolů bez jakýchkoliv operačních přestávek. Rozhodující cíle příští možné války, početné armády vybavené moderními bojovými prostředky kvalitativně mění obsah výzbrojního zabezpečení vojsk. Organizace zabezpečování vojsk speciální technikou a raketami, zvýšené množství poškozené a vyřazené výzbroje a spotřeby munice — to jsou jen některé z faktorů, které musí výzbrojní služba brát v úvahu již v období příprav operace. Svým charakterem tyto přípravy zasahují hluboko již do mírového života. Jako příklad uvedme vytváření a rozptylování zásob výzbrojního materiálu, optimální tvorbu zásob náhradních dílů, vytvoření systému ošetřování a oprav výzbroje s cílem dosáhnout minimální doby návratnosti opravené výzbroje k bojujícím jednotkám. To je ovšem jedna stránka problému. Omezení času při plánování operace (štáb vševojskové armády 8 až 12 hodin, štáb svazku 4 až 6

hodin) vyžaduje zákonitě vypracování podrobné metodiky činnosti orgánů výzbrojní služby. Nejlepších výsledků dosáhneme při metodě síťového grafu, který je agregovaným modelem činnosti celkové metodiky práce štábu. Tento umožňuje nejen optimálně stanovit posloupnost a náplň činnosti jednotlivých orgánů výzbrojní služby, ale najít slabá místa v plánovacím procesu.

Objem plánovacích prací je v oboru výzbrojního zabezpečení však tak značný, že sebestopší metodika práce, při klasickém způsobu zpracování plánovací dokumentace, je z hlediska limitovaného času nepostačující. Svůj úkol může splnit ten tehdy, bude-li komplexně doplněna o prostředky mechanizace a automatizace velení. Kalkulační výpočty výzbrojního zabezpečení nejsou ve své podstatě složité, ale vzhledem k jejich velkému množství jsou časově velmi náročné. Zavedením prostředků střední mechanizace, především výpočetního automatu C-261 na stupni svazku a vypracováním v poli využitelných projektů se především na tomto stupni

podářílo rozhodující část kalkulačních výpočtů podstatně urychlit a tím změnit průběh kritické cesty v metodice činnosti orgánů výzbrojní služby. Na operačním stupni se zpracovávají úlohy optimálního plánování, jejichž složitost je dána množstvím variant řešení s jejich výběrem, ale i značným množstvím vstupních údajů a vazeb. Tuto úlohu mohou plnit samočinné počítače, a to jen tehdy, budou-li jednotlivé projekty připraveny již v míru a řídicí orgány výzbrojní služby je budou umět racionálně využívat.

Zvláštní postavení má plánování výzbrojního zabezpečení v první armádní operaci, které je variantně připraveno již v mírovém období a navíc musí řešit složitou problematiku přechodu na polní systém výzbrojního zabezpečení.

Práce řídicích orgánů výzbrojní služby při organizaci a plánování výzbrojního zabezpečení operace (boje) z metodologického hlediska dělíme do dvou hlavních období; na

— činnost v přípravném období do rozhodnutí velitele,

— činnost v přípravném období po rozhodnutí velitele.

Tato období nejsou ve všech pracích činnosti přesně ohraničena, ale podle charakteru činnosti se prolnají.

Přípravné období do rozhodnutí velitele

V období, kdy velitel obdrží operační směrnicí nadřazeného velitele a hodnotí úkol, dostává náčelník výzbrojní služby (NVS) i odborné nařízení nadřazeného řídicího orgánu. Na operační orientaci velitel seznamuje štáb s úkolem a se svým zámyslem. Současně vydá pokyny pro přednesení návrhu. Na tomto podkladě a na základě znalosti vlastní situace vydá NVS pokyny svému oddělení (skupině) pro přípravu návrhu a pro přípravu potřebných nařízení podřízeným. Současně naváže součinnost s náčelníky druhů vojsk a služeb, s nimiž řeší konkrétní otázky spolupráce při organizaci výzbrojního zabezpečení (VZ). Při postupném ujasňování úkolu a zhodnocení situace výzbrojní služby posuzuje možnosti výzbrojního zabezpečení z hlediska úkolu vojsk, výchozího stavu výzbrojního materiálu a připravenosti orgánů výzbrojní služby k jeho plnění. Dále z hlediska zabezpečení úkolu nadřízeným a posoudí ostatní faktory, které jsou pro danou situaci charakteristické co do času a prostoru i bojové činnosti nepřítel. Řídicí orgány podle jednotlivých odborností používají při kalkulačních výpočtech bilanční metody, jejíž princip vysvětlíme na muničních kalkulačních.

Je zaveden pojem potřeba (P) vztahem

$$P = N + Z$$

kde N je stanovená norma spotřeby munice,

Z je nesnižitelná zásoba munice,

a pojem úhrada (Ú) vztahem

$$U = Q_{to} + \sum_{i=1}^u P_{\bar{r}_i} \text{ pro } i = 1, 2, \dots, u,$$

kde Q_{to} je výchozí stav zásob munice,

$$\sum_{i=1}^u P_{\bar{r}_i} \text{ je suma všech přidělů munice}$$

na zabezpečení úkolu.

K zabezpečení úkolu musí platit podmínka

$$P \leq U$$

Dosaďme-li do nerovnosti její pravé strany dostaneme vztah

$$N + Z \leq Q_{to} + \sum_{i=1}^u P_{\bar{r}_i}$$

a můžeme posoudit velikost přidělu

$$\sum_{i=1}^u P_{\bar{r}_i} = N + Z - Q_{to}$$

Tato podmínka musí být splněna pro jednotlivé druhy munice. Není-li splněna, odborný řídicí orgán přednese veliteli návrh na řešení. Návrh přednese stručně v těchto hlavních oblastech činnosti:

— raketové technické zabezpečení vojsk,

— zabezpečení vojsk municí,

— zabezpečení vojsk výzbrojí,

a podá návrh na:

— organizaci materiálního zabezpečení,

— organizaci technického zabezpečení.

Závěrem stručně zhodnotí celkovou připravenost výzbrojní služby k plnění úkolu a předloží veliteli požadavky, které musí v prospěch výzbrojního zabezpečení plnit vojska.

K přednesení návrhu využívá NVS svou pracovní mapu, ke které jsou přiloženy přehledy o zabezpečení raketami, raketovou výzbrojí, výzbrojí a municí.

Velitel armády (svazku) po vyslechnutí návrhů jednotlivých náčelníků druhů vojsk

a služeb vydá své rozhodnutí, jehož nedílnou součástí je rozhodnutí pro materiální, technické a zdravotnické zabezpečení, ve kterém velitel konkrétně určuje úkoly týlu a jednotlivým službám při přípravě a v průběhu operace (boje).

Již v tomto období je nutné dodržovat zásadu, že maximum času pro organizaci výzbrojního zabezpečení potřebují orgány výzbrojní služby svazků (útvárů). Je proto nezbytné zahájit plánování již v období příprav návrhu a vydat předběžná odborná i bojová nařízení podřízeným v souladu se zásadami souběžného plánování výzbrojního zabezpečení. Jeho podstata spočívá v postupném předávání dostupných odborných informací nejen pro vlastní plánovací proces na nižších stupních velení, ale i pro zahájení prací, které z hlediska celkového výzbrojního zabezpečení úkolu mají probíhat v časovém předstihu (např. zahájení činnosti odběrových skupin). U těchto informací je nezbytné utajit rozhodnutí velitele a informace podávat jen v rozsahu problematiky výzbrojního zabezpečení. Pravděpodobnost, že v průběhu upřesňování rozhodnutí dojde ke změnám je poměrně vysoká a proto plánovací proces na všech zúčastněných stupních velení potřebuje oboustrannou, časově minimálně zpožděnou informaci, kterou předáváme technickými pojítky šifrou nebo kódovaně a dodatečně potvrzujeme písemně v odborném nařízení.

Přípravné období po rozhodnutí velitele

Na základě rozhodnutí velitele a s přihlédnutím k získaným podkladům vydá NVS svému oddělení (skupině) pokyny pro vlastní plánování. V této fázi přípravy operace (boje) dochází k úzké součinnosti mezi řídicími orgány výzbrojní služby a náčelníky druhů vojsk a služeb, která je nezbytná nejen pro vlastní plánovací proces, ale i pro organizaci a řízení výzbrojního zabezpečení. Oboustranná součinnost je zaměřena ke komplexnímu zabezpečení úkolu. Armáda (svazek) dostává s úkolem i podklady pro jeho materiální a technické zabezpečení v globálních hodnotách a jedním z hlavních úkolů součinnosti je tyto globální hodnoty rozdělit v závislosti na plnění úkolu bojujících svazků (útvárů). Normy zabezpečení, normy spotřeby a nesnížitelné zásoby munice pro určené zbraně a tanky rozdělí operační oddělení, munice PT, dělostřelecké, raketometné, osvětlovací a speciální, PTRS, taktické a operačně taktické rakety oddělení raketového vojska a dělostřelectva, munice pro prostředky PVO štáb PVO armády.

V praxi se osvědčuje začlenění obsahové náplně součinnosti do síťového grafu, které je daleko podrobnější, než jsme uvedli. Mimo jiné jde o vzájemnou informovanost o rozmístění svazků (útvárů), výkonných orgánů a raketových technických zařízení v jednotlivých etapách operace (boje), o jejich přemísťování nebo začleňování nových prvků do operační nebo bojové sestavy vojsk.

Součinnost se štábem raketového vojska a dělostřelectva a vojska PVO je založena na důkladných propočtech.

Týká se zejména

- rozmístění útvarů a svazků raketových vojsk a dělostřelectva a přidělení raket;

- stanovení pořadí a lhůt zabezpečení svazků a samostatných útvarů raketami, výzbrojí a municí;

- plánování spotřeby raket na operaci;

- normy spotřeby munice a protitankových řízených střel;

- rozčlenění zásob raket u vojsk a ve skladech;

- stanovení zásob raket a munice na konci boje.

Při zabezpečení průlomu municí součinnost zaměříme na organizaci dělostřelectva a jeho rozmístění, potřeby munice podle druhů a organizace jejího přísunu a předání až do palebných postavení. Doba pro přísun munice bývá zpravidla velmi krátká, a proto veškeré kalkulace podle požadavků NRVD připravíme v několika variantách.

Vzhledem k tomu, že náčelník týlu armády (divize) je přímým organizátorem týlu a odpovídá za realizaci přísunu výzbrojního materiálu (mimo zásobování raketami, za které přímo odpovídá výzbrojní služba), má součinnost s týlem důležité místo v plánovacím procesu. Zde výzbrojní služba získává informace o celkovém systému zásobování, o týlové situaci vojsk, o rozmístění týlových velitelských stanovišť, o sledování dopravních proudů s výzbrojním materiálem a o zabezpečení pracovními silami a mechanizačními prostředky. Na druhé straně dává informace ve formě kalkulačních podkladů pro zásobování municí, informace o plánovaném doplnění vojsk co do času, postoru a pořadí doplňování. S orgány TAS spolupracuje výzbrojní služba v otázkách odborného řízení výkonných orgánů výzbrojní služby, zařazených do technických opraven, v otázkách organizace oprav v poli s důrazem na podvozkovou část výzbrojních kompletů. S ostatními složkami součinnost zaměříme

ke konkrétním úkolům, které výzbrojní služba musí plnit a ke kterým nutně vyžaduje odbornou pomoc až již materiální, či personální.

Takto řešené otázky umožňují konkrétní a podrobné plánování výzbrojního zabezpečení operace (boje). Plán výzbrojního zabezpečení je základním dokumentem výzbrojní služby. Zpravidla jej rozpracujeme souhrnně na období do zahájení operace, na období do splnění bližšího úkolu podrobně po jednotlivých dnech, na období do splnění dalšího úkolu jen s uvedením souhrnných údajů perspektivně. U svazku souhrnně do zahájení boje, podrobně na první den boje, výhledově na další den bojové činnosti. Plán zpracováváme postupně podle dosažitelnosti podkladů na samostatnou mapu, která obsahuje hlavní úkoly výzbrojního zabezpečení operace (boje), operační, týlovou a všeobecně technickou situaci a dále podrobnou organizaci materiálního a technického zabezpečení operace. Jako přílohy připojíme přehledy o zabezpečení jednotlivými druhy výzbrojního materiálu (podle návrhu NVS velitelů) a dílčí plány zabezpečení vojsk raketami, municí a výzbrojí a plán — výkaz technické přípravy raket u raketových útvarů a svazků i raketových technických zařízení armády. Dokument podepisuje NVS a náčelník štábu, schvaluje jej velitel.

Nyní je požadavek na variantnost plánování. Podstatu spatřujeme v tom, že řídicí orgány musí na základě znalostí o průběhu operace (boje) předvídat možné nové požadavky v jednotlivých fázích operace, plánovat zabezpečení operace při použití JZ a bez použití JZ. Obě základní varianty mají své zvláštnosti, které musíme respektovat, např. druhá varianta klade zvýšené nároky na objem zásobovacích úkolů při zabezpečení dělostřelecké munice apod. Dále variantnost spatřujeme ve variantním výběru prostorů rozmístění výkonných orgánů a zásob co do prostoru a času. Cílem je řešit optimálně zabezpečení vojsk při předpokládané změně, ve variantním propočtu kapacit technické přípravy raket a opravárenských prostředků. Výběr jednotlivých plánovaných variant a jejich zpracování je obsahově i časově náročný úkol, který do všech důsledků můžeme splnit jen racionálním využitím projektů na prostředky střední mechanizace řídicích prací a především výkonných samočinných počítačů.

Jakmile velitel schválí plán výzbrojního zabezpečení dává NVS svému oddělení (skupině) pokyny ke zpracování a předložení požadavků na dopravu, zpracování a vydání poukazů a rozdělovníků na

výzbrojní materiál apod., a podle zpracovaného grafikonu zabezpečuje doplňkovou součinnost s příslušnými orgány.

Základním dokumentem pro řízení výzbrojního zabezpečení jsou odborná a bojová nařízení NVS armády (odborná nařízení NVS svazku), která zpracováváme již na základě rozhodnutí velitele a souběžně s plánem a z hlediska potřeb souběžného plánování odesíláme ještě před jeho schválením. Odborná nařízení NVS armády vydává pro podřízené svazky a útvary a pro PADS, pro armádní raketová technická zařízení a pro přidělené opravárenské a odsunové prostředky přidělené od frontu vydává bojová nařízení. Praxe potvrzuje, že k urychlení této práce má význam využívání typizovaných a formalizovaných dokumentů podle druhů svazků a útvarů.

Odborné nařízení pro NVS vševojskových svazků zpravidla obsahuje údaje o zásobování a technické přípravě raket s uvedením počtu a druhu raket a o místě a čase přísunu; množství, čas a místo i způsob zásobování municí, stanovené plánovací normy raket a munice s rozvedením na přípravné období a na plánovací činnost; způsob zásobování výzbrojí a náhradními díly; údaje o organizaci technického zabezpečení vojsk; prostory výkonných orgánů výzbrojní služby armády; stanoviště NVS armády v průběhu operace; nařízení o předkládání hlášení apod.

Bojové nařízení po armádní raketový technický útvar zpravidla obsahuje tyto údaje: úkol armády a operační situaci; ve prospěch koho působí; místo a čas rozvinutí se stanovením osy přesunu; počty, druh a stupeň technické pohotovosti nosičů a bojových hlavic, které budou přisunuty s uvedením místa, času a způsobu přísunu; vyčleněné osy pro přísun raket; počty a druh raket, které má skladovat a v kterém čase a komu předávat; organizace technické přípravy TR a OTR; způsob zásobování KRPB; otázky týlového a zdravotnického zabezpečení; organizace ochrany a obrany PBR; ostatní potřebné údaje.

Komě odborných a bojových nařízení zpracovává výzbrojní oddělení (skupina) příspěvky do bojových nařízení náčelníků druhů vojsk pro jim přímo podřízená vojska a příspěvky do týlového rozkazu.

Kontrola

K zajištění včasného a úplného splnění úkolů výzbrojního zabezpečení vojsk se výzbrojní oddělení (skupina) významně podílí na kontrolní činnosti, kterou organizuje operační oddělení armády. Težiště

kontrolní činnosti klademe na rozhodující úseky výzbrojního zabezpečení vojsk. Je to především období uvádění vojsk do zvýšené bojové pohotovosti s důrazem na raketové technické zabezpečení, ale i v průběhu plánování s cílem upřesnění klíčových činností a při kontrole příjmu větších transportů s raketami nebo municí. Kontrolní činnost je nezbytná v případě přebírání útvarů a zařízení do podřízenosti, kdy se kontrolní orgán zúčastní zpracování protokolu a převzetí. Kontrolní činnost nemůže být šablonovitá, ale musí vycházet z analýzy konkrétní situace. Je logickým požadavkem, aby kontrolní orgán zjištěné nedostatky odstraňoval ihned na místě.

Závěrem chceme zdůraznit, že výzbrojní zabezpečení vojsk je mimořádně náročné. Náročné úkoly můžeme splnit jen

v tom případě, když plánovací proces nebude šablonovitý, když bude realizován s maximálně možnou dávkou předvídatosti potřeb vojsk a rozhodnutí dojdou k vykonavatelům s takovou časovou zálohou, která jim umožní důsledné plánování a realizaci jednotlivých úkolů výzbrojního zabezpečení. K tomu je nezbytné využít prostředků střední mechanizace řídicí činnosti a samočinných počítačů.

Proto je nanejvýše potřebné, abychom již v míru v práci orgánů výzbrojní služby prosazovali organizovanost, sladěnost, cílevědomost i jednoduchost pracovních postupů s cílem všestranně zdůvodnit návihy na výzbrojní zabezpečení vojsk. S tímto požadavkem jde ruku v ruce požadavek, aby činnost výzbrojní služby v míru se v maximální možné míře přibližovala činnosti v polních podmínkách.